

Юлія ОЛІЙНИК

викладач кафедри
адміністративного права і процесу
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0000-0003-4787-3303>

НАДАННЯ ВЕТЕРАНАМ ТА УЧАСНИКАМ БОЙОВИХ ДІЙ ПРАВА НА БЕЗОПЛАТНУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ

Метою теми про надання ветеранам та учасникам бойових дій права на безоплатну правничу допомогу є забезпечення ветеранів та учасників бойових дій і можливість звернення за правовою допомогою у випадках, коли це необхідно. Це може включати отримання правової консультації, представництво в суді, або допомогу у вирішенні питань, пов'язаних із отриманням соціальних виплат чи отриманням медичної допомоги.

Надання ветеранам та учасникам бойових дій права на безоплатну правову допомогу є важливим аспектом соціальної політики будь-якої країни. В Україні це право закріплене на законодавчому рівні і передбачає широкий спектр послуг.

Першочергово, стаття 4 визначає, що ветеранами війни є особи, які брали участь у захисті Батьківщини чи в бойових діях на території інших держав.

До ветеранів війни належать: учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, учасники війни. Також в статті 5, визначається поняття учасника бойових дій: Учасниками бойових дій є особи, які брали участь у виконанні бойових завдань по захисту Батьківщини у складі військових підрозділів, з'єднань, об'єднань всіх видів і родів військ Збройних Сил діючої армії (флоту), у партизанських загонах і підпіллі та інших формуваннях як у воєнний, так і у мирний час [1]. З приводу учасників бойових дій, варто зауважити, що перелік підрозділів, котрі входили до складу діючої армії та інших формувань визначається Кабінетом Міністрів України. В статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» міститься змістовний перелік осіб, котрі визнаються учасниками бойових дій.

Ветерани війни, мають право на всі види правничих послуг від системи безоплатної правничої допомоги. Також потрібно зауважити, що учасники бойових дій мають право на усі види правничих послуг від системи безоплатної правничої допомоги: від консультацій до представництва інтересів у суді.

Під час реалізації передбачених законодавством прав і гарантій ветерани часто стикаються зі складними бюрократичними механізмами або ж із порушенням їх прав. Але, не зважаючи на те, чи є нинішня система державної підтримки такою, що відповідає потребам ветеранів, вона все ж включає низку важливих прав і гарантій, що мають виконуватись, а ветеран має знати, куди він може звернутися у разі виникнення проблем. Як вбачається з п. 1 ч. 1 ст. 9 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» Мінветеранів, а також його територіальні органи є надавачами безоплатної первинної правової допомоги [2, с. 34].

Варто зазначити, що відповідно з п. 14 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їхнього соціального захисту» учасникам бойових дій також передбачається право на першочергове відведення земельних ділянок для:

- індивідуального житлового будівництва (до 0,10 га);
- садівництва і городництва (до 0,12 га). Земельні ділянки інших видів цільового

призначення надаються учасникам бойових дій так, як і решті громадянам України. Особа може безкоштовно отримати виключно одну земельну ділянку певного цільового призначення. Реалізація цього права не обмежується лише районом чи областю, у якій проживає ветеран, оскільки розташування обраної землі не залежить від місця реєстрації особи, яка має право на пільгу. Можна скористатись гарантією у будь-якій області України, незалежно від місця проживання чи реєстрації [3].

Також згідно ст. 12 цього ж закону, учасники бойових дій мають право на знижку плати за користування житлово-комунальними послугами.

Наразі законодавство передбачає покарання за надання таких послуг, котрі не передбачені законом. Наприклад це відповідальність перевізника/водія за безпідставну

відмову в перевезенні.

Потрібно звернути увагу на Закон України «Про судовий збір» від 08.07.2011 року. Він визначає, що від сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях звільняються:

- військовослужбовці, військовозобов'язані та резервісти, які призвані на навчальні (або перевірні) та спеціальні збори, – у справах, пов'язаних з виконанням військового обов'язку, а також під час виконання службових обов'язків;
- учасники бойових дій, постраждалі учасники Революції Гідності, Герої України – у справах, пов'язаних з порушенням їхніх прав;
- а також позивачі – за подання позовів щодо спорів, пов'язаних із наданням статусу учасника бойових дій відповідно до пунктів 19-21 ч. 1 ст. 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їхнього соціального захисту»;
- особи з інвалідністю першої та другої групи [4].

Але попри це учасники бойових дій звільняються від сплати судового збору не у всіх випадках, бо є уточнення «у справах, пов'язаних з порушенням їхніх прав».

Отож, із викладеного вище зазначимо, що є відповідна категорія правової допомоги, що надається ветеранам та учасникам бойових дій, але попри це процедура надання таких послуг не є бездоганною, основною метою якої є забезпечення ветеранів та учасників бойових дій можливості отримати необхідну правову допомогу для захисту їхніх прав, соціальної підтримки та полегшення їхнього повернення до цивільного життя. Зокрема, як у фізичному так і психологічному аспекті.

1. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22.10.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>.

2. Міністерство у справах ветеранів: метод. посібник. Київ, 2020. С. 92. URL: <https://mva.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/posibnik-teritorialni-organia5040820v6.pdf>.

3. Про судовий збір: Закон України від 08.07.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text>.

4. Про безоплатну правничу допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>.

Вадим ЧАЛИК

викладач кафедри
адміністративно-правових дисциплін
та публічного управління
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор філософії в галузі права
(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0000-0002-4728-0930>

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасному світі ступінь захищеності прав і свобод особи є ціннісним критерієм рівня демократичності держави та розвитку суспільства. Держава повинна визнавати людину найвищою соціальною цінністю, встановлювати, легітимізувати і захищати її права і свободи та гарантувати їх реальне здійснення. Очевидно, що сьогодні перед усіма сучасними державами стоїть проблема формування нового світового порядку, що гарантує безпеку всіх громадян і підтримується міжнародним співтовариством в цілому. З огляду на проблеми сьогодення, питання забезпечення прав і свобод людини і громадянина в Україні набуло ще більшої актуальності. Адже сьогодні наша країна перебуває в умовах воєнного стану, одного з найскладніших етапів періоду незалежного соціально-економічного розвитку. Наразі нашим громадянам життєво необхідна надійна підтримка влади, національних і міжнародних організацій у сфері національної консолідації та захисту прав людини. Враховуючи нестабільність національної безпеки України на сучасному етапі і